
INFORMATOR WYDZIAŁOWY

Wydział Matematyki i Informatyki UAM, ul. Umultowska 87, 61-614 Poznań

grudzień 2012

Senat Rzeczypospolitej Polskiej w dniu 17 października 2012 roku podjął uchwałę w sprawie uczczenia pamięci polskich kryptologów – absolwentów matematyki Uniwersytetu w Poznaniu – Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygalskiego i ich wkładu w zwycięstwo nad faszyzmem. (poniżej zamieszczamy tekst uchwały) W tym samym dniu Marszałek Senatu RP Bogdan Borusewicz otworzył w gmachu Senatu RP wystawę „ENIGMA. Odszyfrować zwycięstwo”. W otwarciu wystawy wzięli udział m.in. przedstawiciele rodzin kryptologów, Urzędu Marszałkowskiego Poznania, Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych oraz Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza. Wystawa została przygotowana przez Marszałka Województwa Wielkopolskiego Marka Woźniaka oraz p.o. Kierownika Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych Jana Stanisława Ciechanowskiego. Wcześniej wystawa była prezentowana w Brukseli, w Bletchley Park pod Londynem oraz w Collegium Iuridicum Novum UAM.

★ ★ ★ ★ ★

UCHWAŁA

SENATU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

z dnia 17 października 2012 r.

w sprawie uczczenia pamięci polskich kryptologów

Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego, Henryka Zygalskiego

i ich wkładu w zwycięstwo nad faszyzmem

73 lata temu we wrześniu, atakiem hitlerowskich Niemiec na Polskę rozpoczęła się II wojna światowa. Krwawym zmaganiom wojsk i ludności cywilnej towarzyszyła walka wywiadów – polskiego i niemieckiego. Głównym zadaniem polskich i alianckich służb wywiadowczych było rozszyfrowanie super tajnego języka komunikacji między oddziałami i organizacjami agresora.

Polscy kryptolodzy Marian Rejewski, Jerzy Różycki i Henryk Zygałski już we wrześniu 1932 r. podjęli się zadania złamania szyfrów złożonej

niemieckiej maszyny kodującej Enigma. Poświęcili się tej niekonwencjonalnej pracy, wykorzystując swą wiedzę matematyczną, a przy tym rezygnując z obiecujących karier naukowych. Prace zmierzające do rozszyfrowania Enigmy prowadzili równolegle Anglicy, Francuzi i Amerykanie. Jednak to Polacy dokonali jej rozszyfrowania w grudniu 1932 r. Prace nad dekodowaniem szyfrów stale unowocześnianych maszyn Enigma były kontynuowane najpierw w Polsce, a po wybuchu wojny we Francji i Wielkiej Brytanii.

Złamanie szyfru Enigmy stanowiło największe osiągnięcie wywiadowcze w dziejach II wojny światowej. Jego rezultatem jest zapobieżenie śmierci milionów ludzi – żołnierzy i cywilów krajów okupowanych. Ponadto uchroniło ono ludność samego agresora przed dalszymi ofiarami. Zbudowanie przez Polaków kopii maszyny szyfrującej Enigma przyczyniło się do wielu sukcesów militarnych aliantów i umożliwiło przyspieszenie ostatecznego zwycięstwa nad faszyzmem.

W Polsce powojennej długo pomijano wysiłek żołnierzy–naukowców. Na Zachodzie informacje o służbie alianckiej Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Zygalskiego ukrywano w tajnych archiwach. W publikacjach popularnych, ale także i oficjalnych, informowano opinię publiczną, że złamanie szyfru Enigmy jest zasługą brytyjskich służb wywiadowczych – przy zupełnym pominięciu zasług polskich naukowców. Wraz z odrodzeniem niepodległej III Rzeczypospolitej przywrócono im cześć i przywrócono ich pamięć. Imię bohaterów cichej, lecz znaczącej walki, przybrały szkoły, sylwetki naukowców ukazano w sztuce, na wystawach oraz w konkursach wiedzy tematycznej i kryptologicznej. Odtąd postacie te budzą dumę w nowym pokoleniu Polaków.

Senat Rzeczypospolitej Polskiej, mając na uwadze ogrom wiedzy i poświęcenia Mariana Rejewskiego, Jerzego Różyckiego i Henryka Zygalskiego oraz skutki, jakie przyniosły ich prace dla zwycięstwa nad faszyzmem, postanawia uznać ich za wybitnych bohaterów II wojny światowej.

Uchwała podlega ogłoszeniu w Dzienniku Urzędowym Rzeczypospolitej Polskiej „Monitor Polski”.

Marszałek Senatu
Bogdan Borusewicz

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 10.10.2012 odbyła się publiczna obrona rozprawy doktorskiej mgra Karola Leśnika z Politechniki Poznańskiej. Tytuł rozprawy brzmiał: „Wybrane własności przestrzeni Calderóna-Łozanowskiego”. Jej promotorem był prof. PP dr hab. Paweł Kolwicz (Instytut Matematyki Politechniki Poznańskiej), a recenzentami prof. dr hab. Maciej Sablik (Instytut Matematyki Uniwersytetu Śląskiego) i prof. dr hab. Henryk Hudzik (UAM). W wyniku obrony komisja postanowiła wystąpić do Rady Wydziału z wnioskiem o nadanie mgrowi K. Leśniakowi stopnia naukowego doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki. Komisja postanowiła też wystąpić z wnioskiem o uznanie rozprawy doktorskiej za wyróżniającą się.

* * * * *

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 9.11.2012 zdecydowała w wyniku głosowania, że kandydatem wydziału do Centralnej Komisji ds. Stopni i Tytułów z nauk matematycznych w dyscyplinie informatyka będzie prof. dr hab. Wojciech Buszkowski (Zakład Teorii Obliczeń). Na poprzednim posiedzeniu w dniu 12.10.2012 Rada zdecydowała, że kandydatem wydziału do CK z nauk matematycznych w dyscyplinie matematyka będzie prof. dr hab. Wojciech Gajda (Zakład Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej).

* * * * *

Na posiedzeniu w dniu 9.11.2012 Rada Wydziału zaopiniował pozytywnie następujące kandydatury do do uczelnianych komisji dyscyplinarnych, Uczelnianego Zespołu Odwoławczego i Komisji Senackiej ds. Oceny Członków Zespołów Oceniających:

- kandydaci do komisji dyscyplinarnych: prof. UAM dr hab. Krzysztof Pawałowski (ds. nauczycieli), prof. UAM dr hab. Tomasz Kubiak, prof. UAM dr hab. Tomasz Szulc, dr Anna Stachowiak,
- Uczelniany Zespół Odwoławczy: prof. dr hab. Wacław Marzantowicz, prof. dr hab. Witold Wnuk,
- kandydat do Komisji Senackiej ds. Oceny Członków Zespołów Oceniających: prof. dr hab. Henryk Hudzik.

* * * * *

Na tym samym posiedzeniu Rady Wydziału przedstawione zostały informacje o nowym trybie awansów naukowych. Przyjęto też uchwałę w tej sprawie.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału na posiedzeniu w dniu 9.11.2012 przyjęła uchwałę w sprawie maksymalnej liczby kandydatów pod opieką promotora i promotora pomocniczego. Przewiduje ona, że maksymalna liczba kandydatów, nad którymi równocześnie może sprawować opiekę naukową promotor to 7 osób oraz że maksymalna liczba kandydatów, nad którymi równocześnie może sprawować opiekę naukową promotor pomocniczy to 2 osoby.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału powołała komisję w sprawie wszczęcia postępowania o nadanie tytułu naukowego profesora prof. UAM drowi hab. Leszkowi Skrzypczakowi, kierownikowi Zakładu Teorii Funkcji Rzeczywistych w następującym składzie: prof. dr hab. Paweł Domański (przewodniczący), prof. dr hab. Lech Drewnowski (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Wojciech Gajda, prof. dr hab. Henryk Hudzik, prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski, prof. dr hab. Jerzy Kąkol, prof. dr hab. Wacław Marzantowicz, prof. dr hab. Mieczysław Mastyło.

★ ★ ★ ★ ★

Rada Wydziału nadała w dniu 9.11.2012 mgrowi Karolowi Leśniakowi stopień naukowy doktora nauk matematycznych w zakresie matematyki. Jednocześnie Rada uznała jego rozprawę doktorską za wyróżniającą się.

★ ★ ★ ★ ★

Na posiedzeniu w dniu 9.11.2012 Rada Wydziału wszczęła przewód doktorski mgra Marka Kaluby, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale. Rada zatwierdziła temat rozprawy doktorskiej, który brzmi: „Constructions of smooth exotic actions on spheres., projective spaces and their products” oraz powołała na promotora prof. UAM dra hab. Krzysztofa Pawałowskiego. Rada wyraziła też zgodę na przedstawienie rozprawy doktorskiej w języku angielskim. Rada zatwierdziła następujący zakres egzaminów doktorskich: dyscyplina podstawowa – topologia algebraiczna, dyscyplina dodatkowa – filozofia matematyki i język obcy – angielski.

★ ★ ★ ★ ★

Na tym samym posiedzeniu Rada Wydziału zatwierdziła zakres egzaminów doktorskich i powołała następujące komisje egzaminacyjne w przewodzie doktorskim mgra Marka Kubisa, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale:

- dyscyplina podstawowa – modelowanie matematyczne w sztucznej inteligencji: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), dr hab. Stanisław Gawiejnowicz (zastępca przewodniczącego), prof. dr hab. Wojciech Buszkowski (egzaminator), prof. UAM dr hab. Marek Nawrocki (egzaminator), prof. dr hab. Zygmunt Vetulani (promotor),
- dyscyplina dodatkowa – filozofia matematyki: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), prof. dr hab. Zygmunt Vetulani (promotor), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator),
- język obcy – angielski: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), prof. dr hab. Zygmunt Vetulani (promotor), mgr Katarzyna Radke (egzaminator).

* * * * *

Na posiedzeniu w dniu 9.11.2012 Rada Wydziału powołała następujące komisje egzaminacyjne w przewodzie doktorskim mgra Marka Dębczyńskiego, słuchacza Studium Doktoranckiego przy naszym wydziale:

- dyscyplina podstawowa – algorytmika: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), dr hab. Maciej Kandulski (zastępca przewodniczącego), prof. UAM dr hab. Zbigniew Palka (egzaminator), prof. UAM dr hab. Jerzy Szymański (egzaminator), dr hab. Stanisław Gawiejnowicz (promotor),
- dyscyplina dodatkowa – filozofia matematyki: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), dr hab. Stanisław Gawiejnowicz (promotor), prof. dr hab. Roman Murawski (egzaminator),
- język obcy – angielski: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak (przewodniczący), dr hab. Stanisław Gawiejnowicz (promotor), mgr Katarzyna Radke (egzaminator).

* * * * *

Cytat

I to niedocenywanie pracy badawczej i jej wyników przenosi się też na instytucje, które pracy tej dokonują: dalszym następstwem tego stanu rzeczy bywają tendencje zmierzające do zaprzeczenia Uniwersytetowi jego zupełnie wyjątkowego w społeczeństwie stanowiska, do upatrywania w nim zwykłej szkoły, zakładu, mającego nauczać na równi z całym szeregiem szkół ogólnokształcących i zawodowych. A tymczasem Uniwersytet, powołany do służenia prawdzie naukowej, wiedzy obiektywnej oraz do doskonalenia metod badania, przede wszystkim uczyć winien myślenia naukowego jako tego właśnie sposobu myślenia, który do owej wiedzy i prawdy prowadzi.

Kazimierz Twardowski, *O dostojeństwie uniwersytetu*,
mowa wygłoszona z okazji wręczenia mu dyplomu
doktora honoris causa Uniwersytetu Poznańskiego
21 listopada 1932 roku

★ ★ ★ ★ ★

Oddział Poznański Polskiego Towarzystwa Statystycznego, Poznańskie Towarzystwo Przyjaciół Nauk i Wydział Matematyki i Informatyki UAM w Poznaniu organizują w roku akademickim 2012/2013 cykl Wykładów Otwartych : „Wielowymiarowe metody statystyczne”. Cykl poświęcony jest nowoczesnym metodom wielowymiarowej statystyki matematycznej użytecznym przy opracowywaniu danych statystycznych. Do metod tych należy zaliczyć składowe główne, analizę dyskryminacyjną, analizę kanoniczną, analizę skupień, analizę wariancji i regresji oraz wiele innych. Wykłady odbywać się będą raz w miesiącu, w środy o godz. 17.30 w sali A1-33 naszego wydziału. Pierwszy wykład na temat „Składowe główne: klasyczne, jądrowe i funkcjonalne” wygłosił w dniu 7.11.2012 prof. dr hab. Mirosław Krzyśko.

★ ★ ★ ★ ★

Nagrodę główną w Konkursie na Najlepszą Książkę Akademicką roku 2012 o Puchar JM Rektora Uniwersytetu im. Adama Mickiewicza w Poznaniu przyznano Wydawnictwu Naukowemu Uniwersytetu Mikołaja Kopernika w Toruniu za publikację książki profesora Romana Murawskiego *Filozofia matematyki i logiki w Polsce międzywojennej* wydanej w serii Monografie Fundacji na rzecz Nauki Polskiej. Zgodnie z regulaminem jury oceniało książki

pod względem merytorycznym i dydaktycznym w powiązaniu z walorami edytorskimi.

★ ★ ★ ★ ★

Z historii . . .

210 lat temu (30.11.1802 roku) urodził się w Eutin niemiecki filozof Friedrich Adolf Trendelenburg (zmarł 24.01.1872 roku w Berlinie). Studiował filozofię i filologię w Kilonii, Lipsku i Berlinie. W roku 1833 został profesorem nadzwyczajnym, a w roku 1837 profesorem zwyczajnym filozofii w Berlinie.

Wychodząc od Arystotelesa rozwinął system filozoficzno-teologiczny krytyczny w stosunku do systemu Hegla i Herbartu zwany przez niego światopoglądem organicznym. Centralnym pojęciem tego systemu jest pojęcie celu. W swoim dwutomowym dziele Logische Untersuchungen (1840) zwrócił się przeciwko oddzielaniu treści myśli i jej formy logicznej. Choć w zakresie samej logiki nie stworzył żadnych nowych istotnych koncepcji, to jednak jego postawa krytyczna w stosunku do koncepcji poprzedników przyczyniła się do przezwyciężenia w logice formalnej pewnych panujących naówczas, a działających hamująco tendencji idealistycznych.

R.M.

★ ★ ★ ★ ★

Gośćmi wydziału w miesiącu listopadzie br. byli:

- 11–14.11.2012 – prof. Vladimir Berkovich, Izrael, Rehovot, Weizmann Institute (opiekun: prof. dr hab. Grzegorz Banaszak, Zakład Arytmetycznej Geometrii Algebraicznej),
- 11–18.11.2012 – prof. Karl Grosse-Erdmann, Belgia, Mons, Université de Mons (opiekun: prof. dr hab. Paweł Domański, Zakład Analizy Funkcjonalnej),
- 11–18.11.2012 – prof. Kyril Tintarev, Szwecja, Uppsala, Uppsala University (opiekun: prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak, Zakład Teorii Funkcji Rzeczywistych),

- 14–17.11.2012 – prof. Alessandro Agnetis, Włochy, Siena, Università degli Studi di Siena (opiekun: dr hab. Stanisław Gawiejnowicz, Zakład Algorytmiki i Programowania).

★ ★ ★ ★ ★

Profesor Wojciech Kucharz z Instytutu Matematyki Uniwersytetu Jagiellońskiego wygłosił w dniu 7.11.2012 wykład pt. „Cykle zespolone na modelach algebraicznych rozmaitosci gladkich”.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 13.11. 2012 prof. Anatolij Plichko z Politechniki Krakowskiej wygłosił wykład pt. „Podprzestrzenie dopełnialne, własności aproksymacji i bazy Markuszewicza w nieośrodkowych przestrzeniach Banacha”.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 14.11.2012 prof. Vladimir Berkovich (Weizmann Institute, Rehovot, Izrael) wygłosił wykład pt. „ Non-Archimedean analytic geometry”.

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 15.11.2012 prof. Alessandro Agnetisa (Università degli Studi di Siena, Siena, Włochy) wygłosił wykład pt. „Scheduling problems with unreliable jobs and machines”

★ ★ ★ ★ ★

W dniu 16.11.2012 prof. Kyril Tintarev (Uppsalla University, Szwecja) wygłosił wykład pt. „Functional-analytic framework for concentration compactness phenomena”.

★ ★ ★ ★ ★

W ostatnim okresie odbyły się następujące wyjazdy naukowe pracowników wydziału:

- 1–10.11.2012 – prof. UAM dr hab. Leszek Skrzypczak, Niemcy, Jena, F. Schiller Universität – współpraca naukowa, wykład na seminarium,
- 1–8.11.2012 – prof. dr hab. Zygmunt Vetualni, Turcja, Izmit, Uniwersytet Kocaeli – wyjazd w ramach programu Erasmus,

- 4–10.11.2012 – dr hab. Jerzy Grzybowski, Turcja, Eskişehir, Anadolu University – współpraca naukowa,
- 7–10.11.2012 – prof. dr hab. Henryk Hudzik i dr Paweł Foralewski oraz dr Radosław Kaczmarek, Czechy, Praga, Instytut Matematyki Czeskiej Akademii Nauk - sesja poświęcona zmarłemu w czerwcu br. prof. Mirosławowi Krbecowi,
- 9–18.11.2012 – dr Krzysztof Dyczkowski, USA, Palo Alto, Stanford University – *Poland-Silicon Valley Science and Technology Symposium*,
- 9–10.11.2012 – prof. dr hab. Jerzy Jaworski, prof. dr hab. Michał Karoński, prof. dr hab. Tomasz Łuczak, prof. UAM dr hab. Tomasz Schoen, prof. UAM dr hab. Jerzy Szymański, dr Małgorzata Bednarska-Bzdęga, dr Maciej Kalkowski, dr Krzysztof Krzywdziński, dr Katarzyna Rybarczyk-Krzywdzińska, dr Rafał Witkowski, mgr Sylwia Antoniuk, mgr Marcin Witkowski, mgr Katarzyna Mieczkowska, mgr Łukasz Witkowski, mgr Bartosz Zaleski, Niemcy, Berlin, Freie Universität – *Berlin-Poznań Seminar in Discrete Mathematics*,
- 11-30.11.2012 – prof. dr hab. Waław Marzantowicz, Meksyk, Mexico D.F., IM UNAM – staż naukowy, wykłady,
- 12.11–1.12.2012 – prof. dr hab. Jerzy Kaczorowski, Włochy, Genua, Università di Genova – współpraca naukowa,
- 21–30.11.2012 – prof. dr hab. Jerzy Kałol, Hiszpania, Walencja + Madryt + Murcia, Politechnika w Walencji, Akademia Nauk w Madrycie, Uniwersytet w Murcii – wykłady i współpraca naukowa.

★ ★ ★ ★ ★

Notatka

FOURTH POLISH COMBINATORIAL CONFERENCE

W dniach 17–21 września 2012 roku, w Centrum Konferencyjnym w Będlewie, odbyła się konferencja Fourth Polish Combinatorial Conference (pierwsza konferencja z tego cyklu odbyła się w 2006 roku pod nazwą Poznań–Zielona Góra Workshop on Combinatorics, kolejne odbywają się co dwa lata

pod nazwą Polish Combinatorial Conference). W skład Komitetu Programowego wchodzi profesorowie: Paweł Idziak z Uniwersytetu Jagiellońskiego, Mariusz Woźniak z Akademii Górniczo-Hutniczej, Zbigniew Lonc z Politechniki Warszawskiej oraz z naszego Wydziału: Michał Karoński, Tomasz Łuczak i Andrzej Ruciński. Komitet Organizacyjny 4PCC stanowili prof. Jarosław Grytczuk i dr Piotr Micek (UJ), dr Paweł Naroski (PW), mgr Mateusz Nikodem (AGH), prof. Jerzy Jaworski i dr Katarzyna Rybarczyk-Krzywdzińska (UAM) oraz dr Alina Szelecka (UZ). Konferencja finansowana była przez Centrum Banacha, Politechnikę Warszawską, Uniwersytet Jagielloński, Akademię Górniczo-Hutniczą i UAM.

Celem konferencji była prezentacja i integracja polskiego środowiska kombinatorycznego oraz jego konfrontacja z czołówką światową. Wzięło w niej udział 156 uczestników, w tym 68 z zagranicy. Referaty plenarne wygłosili: Noga Alon (Tel Aviv University), Anders Björner (Royal Institute of Technology, Stockholm), Dieter Kratsch (Université Paul Verlaine–Metz), Mathias Schacht (University of Hamburg), Endre Szemerédi (Rutgers University, New Jersey), Wojciech Szpankowski (Purdue University, Indiana).

W ostatnim dniu konferencji odbyły się warsztaty dla studentów i doktorantów na dwa tematy: „Positional Games: The Neighborhood Conjecture and its neighborhood” poprowadzony przez Tibora Szabó z Free University Berlin oraz „Algebraic approach to exact algorithms” przedstawiony przez Łukasza Kowalika z Uniwersytetu Warszawskiego.

Ważnym wydarzeniem podczas konferencji było rozstrzygnięcie drugiej edycji konkursu „Open Mind” na najlepszego polskiego młodego matematyka w dziedzinie kombinatoryki. W tym roku Kapituła Nagrody Open Mind wybrała trzech finalistów: Marka Cygana z Uniwersytetu Warszawskiego, Jakuba Przybyło z Akademii Górniczo-Hutniczej oraz Wojciecha Samotija z Trinity College, University of Cambridge. Spośród nich Endre Szemerédi, tegoroczny laureat nagrody Abela, wyłonił zwycięzcę: Wojciecha Samotija. W trakcie konferencji tradycyjnie przeprowadzona została także Open Problem Session. Następną konferencja z tego cyklu jest planowana za dwa lata. Więcej informacji można znaleźć na stronie <http://4pcc.tcs.uj.edu.pl/>

Prof. dr hab. Jerzy Jaworski

Opracowanie Informatora: Roman Murawski (rmur@amu.edu.pl)

<http://web.wmi.amu.edu.pl>